

pentru că publicul murmură odată cu interpretele... În definitiv, era plăcut, stagiunea se deschidea cu un fel de prolog ce făgăduia destindere și bună dispoziție. S-au cântat cântece franțuzești, englezești, ungurești (ar fi încăput și unul românesc, ce-i drept, dar, cum ne știm, ocolim adesea, și unii și alții, din pricini meschine, tocmai pe cei mai apropiați!).

Regizorul a imaginat un fel de dialog între generații, debutând cu o convorbire telefonică (pe... mobil, firește!) și cu o tandră discuție a mamei cu fiica ei care...

Spectacolul a atins câteva puncte, să le spun vulnerabile, din viața femeii de oricând și de oriunde: iubire împărtășită sau nu, dezamăgirile, gelozia, fidelitatea, singurătatea, disperarea, bătrânețea cu tristețile ei, ridurile pe chip și pe suflet. „Bețivele“ au fost îndelung aplaudate, publicul recunoscând că acest viciu face azi ravagii în Ungaria, dar și în România. A fost, de asemenea, aplaudat *Jazzul*, cântec și dans frumos gândit și interpretat, precum și celebrele cântece din *My Fair Lady* sau cele ale lui Edith Piaf.

„La donna e mobile“, s-a spus, dar și hamletianul „Slăbiciune, numele tău e FEMEIE!“ Dar cei trei bărbați – regizorul, scenograful – un actor foarte talentat de altfel – și muzicianul – le-au fost de mare ajutor actrițelor, contribuția lor la reușita spectacolului fiind esențială. Schimbătoare sau nu, „fulg în vânt“ sau nu, femeia-actriță a dovedit că poate fi, iată, de... douăzeci de ori chiar... *Femeie!* Frumoase, elegante, distinse, plăcute, ele au oferit o seară mai mult decât agreabilă – fără mari pretenții și sofisticate așteptări – publicului..., destins și el, după vacanța de vară...

Și, ca să încheiem tot cu un citat, îl vom alege pe cel din *Nunta lui Figaro*: „Tout finit par des chansons!“

Teatrul de stat Oradea – Trupa Szigligeti – De douăzeci de ori femeie! Scenariul și regia: Kivács Levente. Scenografia (decor și costume): Florina Bellinda Birea. Coregrafia: Dimény Levente. Aranjamente muzicale: Ari Nagy Sándor. Cu: Csikz Ibolya, Premiul Lili Poór și Premiul Szentgyörgyi István, Fábíán Enikő, Premiul Lili Poór, Firtos Edit, Márton Erszebét, Premiul Lili Poór, Fodor Réka, Gajaj Égnes, Kovács Enikő, Molnár Júlia, Rácz Mari, Tóth Tünde.

Claudia LIPAN

Despre micul dicționar al dandy-ului

La început i s-a refuzat lui Oscar Wilde capodopera. Pe motiv că ar fi avut greșeli gramaticale. Cu toate că abia devenise primul scriitor fascinant al Irlandei. Problema apărea tocmai la primul și singura scriere încadrată în categoria literară a romanului. I se refuzase orice, până și imaginea de a sta într-o gară cu cătușe la mâini pentru a fi privit de lume. Moștenise, oricum, ceva din istoria părinților; la începutul activității de scriitor din prisma mamei, la rândul ei remarcată prin 1846, în ziarele irlandeze. Apoi, către sfârșitul vieții, căpătase ceva din generozitatea tatălui, renumit medic pentru bolile de ochi și ureche, generozitate care a ajutat în final la convertirea celui care propunea un curent al dandysmului. Convertirea nu l-a putut salva de urâta umbră a pervertirii. Și a murit din cauza unei boli la ureche care a degenerat într-o encefalită. Un semn care pare a veni tot din partea tatălui,

„preotul“ trupului care nu i-ar fi acceptat niciodată conduita socială imorală.

André Gide spunea că avea ceea ce ar fi râvnit orice personaj victorian: succes. Frumusețea, bogăția și inteligența nu puteau creiona mai bine dorințele unui tânăr scriitor de secol XIX decât sub aspectul triumfului de toate tipurile: carieristic, comportamental și conversațional în cercurile burgheze și, nu în cele din urmă, erotic. Entuziasmul societății în jurul ideilor abordate de Wilde era de-a dreptul uimitor. Se putea formula un tipar pe seama figurii acestui enigmatic literat. Nu întotdeauna succesul asigură fericirea celui care-l posedă. Copleșit de tumultul în care singur se aruncase, Oscar Wilde se va sufoca asemenea singurului său personaj novelistic.

Scris în câteva zile din cauza unui amărât de pariu, *Portretul lui Dorian Gray* este pe departe cea mai bună imagine a unui autor ratat din punct de vedere sufleteș. A fost învinuit de judecători pentru cercul corupției erotice trăită alături de Lordul Alfred Douglas. Dorian Gray, prototipul acestui cerc vicios, va fi înlocuit, la rândul său, de o pseudoporeclă a „victimei“. El este frumosul Narcis adulat și copleșit de onorurile pictorului Basil Hallward, pe care-l inspiră într-o formă mai mult sau mai puțin pervertă. Numai că prietenia acestuia cu Lordul Henry Wotton va fi piesa distructivă a unei mașinării strânse la buza epocii. Structura care a susținut imaginea lui Dorian Gray se va defecta scurtcircuitându-i toate legăturile – cu pictorul-geniu, cu logodnica sa, cu James Vane, cumnatul său. Singurii nevinovați, loviți în același chip de vanitatea monstruoasă a celui care-și vinde sufletul.

Ca să vorbesc despre verbalitatea laudată a lui Oscar Wilde (deși transferul discursului său în scris a fost infirmat de critica secolului) trebuie să vorbesc despre regia încărcată de muzică (potrivită fiecărui tablou, de altfel) a lui Dragoș Galgoțiu în premiera Teatrului Odeon din această stagiune. Și despre cum a lucrat, profesionist, atent cu actorii în mișcări „pe verticală“, cum îi place să spună, în profunzime, în hermeneutica textului și a spectacolului care are capacitatea să dea drumul succesiv mai multor forme de artă. Ca să vorbesc despre regia lui Galgoțiu, trebuie să mă refer la costumele îmbibate cu parfumul cenușiu al societății lui Wilde, croite sub ochelarii meticuloși ai Doinei Levintza. Ochelari care au văzut și fastul exagerat, macabru al îmbrăcării, dar și sărăcia lucie a simplității și bunătății oamenilor epocii. Ca să vorbesc de Levintza trebuie să acord credit decorului generos în spații oglindite și vitralii, creat de Andrei Both. Spații în care nu intră decât timpul ridicat într-un cadru greoi al unui orologiu în formă piramidală. Și dacă insist să vorbesc despre scenografie, admit că încercarea coregrafică este de-a dreptul copleșitoare. În prima parte a piesei, la propriu, pentru că am impresia că se putea renunța ici-colo la câțiva pași de dans în favoarea discursului scenic. Partea a doua, ceva mai alertă în privința jocului, lasă loc dansului să copleșescă – la figurat – prin simbol. Ceea ce este foarte bine, având în vedere faptul că sistemul romanului și culoarea lui intelectuală sunt greu de pus în scenă, într-un spațiu privat în care Galgoțiu a ales să aducă doar simbolurile, să tragă cu ele, încet, conturul fiecărui personaj, până la arderea lui totală.

Așa că vorbesc de coregrafie. Adică de Răzvan Mazilu, căci el este cel care aduce personajul din titlu în fiecare aspect al existenței, fără a-l denatura; păstrându-i aura sidefată încărcată de haine prețioase și inele vrăjitoarești, încăpățânat ca un catâr pentru conservarea plăcerilor de tot felul, bucuros de secolul în care trăiește și care, fără să aibă habar, îl vadistrage. Dorian Gray nu numai că întruchipează muza perfectă, intangibilă, a tinereții (a unei tinereți frumoase), dar atinge modelul prefăcut, sleit, al teatrului în teatru. Atunci când eroul nu mai poate scăpa de propriul portret al nepătimirii din care s-a retras fizic și psihic într-o

rușinoasă lipsă de pudoare. Se observă că Răzvan Mazilu a lucrat mult pe text și că i-a plăcut. Declară chiar (suspicios de onest) în revista teatrului că își dorește de foarte multă vreme să joace acest personaj. Cu mici retușuri legate de repetiția numeroaselor pasaje dansante, nu ai ce să reproșezi interpretării. Dorian Gray este exact așa cum i-ar fi plăcut lui Wilde să fie: gelos pe lipsa proprie de limpezire a minții, frumos dar decadent în contextul socio-moral, introvertit până la suicid, jenat în final de propriul suflet, care apare pe parcursul piesei din ce în ce mai greu din străfundul păcatelor pe care le poartă. Dorian Gray, chiar redus la tăcere cum l-a conceput Dragoș Galgoțiu prin Răzvan Mazilu, schimbă prin gest și mișcare imaginea întregului spațiu în care evoluează. Un spațiu luxuriant care se umple în final, parodic, cu miros de igrasie și mucegai.

Triunghiul care precipită evenimentele în jurul eroului, ca într-o horă a viciilor tensionate, este format din trei interpreți foarte buni. Mă refer la Sorin Leoveanu și Marius Stănescu, primul zguduit de remușcări, de schimbare a unui ideal care ar fi trebuit să rămână perfect, celălalt modelând perfecțiunea cu cinism și prefăcătorie de conjunctură. Sorin Leoveanu îi aduce pictorului Basil ceva mai mult decât naivitatea. În ochii lui, lunecoși ca ai unui geniu nebun, poți zări pe tot parcursul piesei o doză de normalitate, de luciditate, de sentimente care lipsesc oricui altcui-va din jur. Debusolarea îi este alimentată de Marius Stănescu care, ajutat de coregrafia lui Ioan Tugearu, denotă fericirea mizeră a celui care se bucură că desfrânată muză a prietenului său a ajuns să dea concerte cu țigani și tunisieni în suburbii. Nu în ultimul rând, subliniez prestația luminoasă și corectă pentru tână debutantă de șaisprezece ani, Oana Cojocar, elevă la Liceul de Coregrafie. Supusă la regimul strict al primului act, în care trebuie să danseze și să joace teatru fără greșală, micuța balerină se ambiționează cu mult farmec personal să-și convingă publicul. Sybil Vane, logodnica pentru o clipă a lui Dorian Gray, disprețuită și râvnită, este tratat înghițită de pasiunea singurei ființe pe care o iubește. De la teatrul mizer pe care încearcă în fiecare seară să-l interpreteze, va ajunge în final să joace un fragment straniu, ireal, din propria-i tragedie.

Neputința de a măsura verbal tensiunile spectacolului lasă la latitudinea spectatorului din sală apropierea de micile sau marile nebunii, melancolii și ispite iscate de tinerețe, care nu i-au permis lui Wilde decât o finalitate parțială a reproșului sufletesc. Cântărind greutatea cu care și-a exprimat în *De profundis* gândurile din închisoare datorată desfrâului, ajung la concluzia că vindecarea celui care a devenit subiect pentru *Micul dicționar al dandy-ului* intervine în condițiile în care provocarea clinică la care ține va ceda în favoarea unui strop de iscusință.

Teatrul Odeon – Portretul lui Dorian Gray de Oscar Wilde. Regia și ilustrația muzicală: Dragoș Galgoțiu. Costume: Doina Levintza. Decorul: Andrei Both. Coregrafia: Răzvan Mazilu. Cu: Răzvan Mazilu, Marius Stănescu, Sorin Leoveanu, Oana Cojocar, Dan Bădărău, Oana Ștefănescu, Irina Mazanitis, Ionuț Kivu, George Călin, Marian Lepădatu, Vlad Ilcenko, Ana Maria Moldovan, Mugur Arvunescu, Ioan Tugearu, Marian Ghenea, Paula Niculiță, Gabriel Pintilei, Marian Lepădatu. Data premierei: 1 octombrie 2004.

Puterea femeii și lipsa de putere a textului

În cadrul festivalului „Zvon de Suedia“, la Teatrul ACT a fost prezentat spectacolul-lectură *Girl power* de Eva Massiri. O piesă despre patru generații de femei, componente ale aceleiași familii. Emma, de treisprezece ani, interpretată de Cătălina